

Sygn. akt V KK 73/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. W.**

obwinionego o wykroczenie z art. 54 k.w. w zw. z §17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020r., poz. 658 ze zm.)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 marca 2022r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej – na korzyść – przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 24 czerwca 2020r. (sygn. akt: II W (...))

**1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia M. W. od dokonania
zarzucanego czynu;**

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. W. został obwiniony o to, że:

- w dniu 16 kwietnia 2020r. o godzinie 13:45 na os. Stare Sądy, w rejonie bloku nr 37, stał w rejonie garaży nie zachowując przy tym odległości 2 metrów od innych osób, czym nie zastosował się do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r., tj. o wykroczenie z art. 54 k.w.

Prawomocnym wyrokiem nakazowym z dnia 24 czerwca 2020r., sygn. akt: II W (...), Sąd Rejonowy w W. uznał obwinionego, w ramach zarzucanego mu czynu, winnym tego, że:

- w dniu 16 kwietnia 2020r., o godzinie 13:45, na os. S. w W., w rejonie garaży mieszczących się za blokiem mieszkalnym nr (...) naruszył nakaz określonego sposobu przemieszczania się nie zachowując odległości co najmniej 2 metrów od innych osób, czym nie zastosował się do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii – Dz.U. z 2020r., poz. 658 (dalej: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r.), tj. wykroczenia z art. 54 k.w. w zw. z §17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r. wydanego na podstawie art. 46a i 46b ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2019r., poz. 1239 ze zm.) i za ten czyn wymierzył mu karę grzywny w wysokości 50 zł.

Od przedmiotowego orzeczenia kasację, na korzyść obwinionego, złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając wyrok w całości sformułował on zarzut:

- rażącego i mającego istotny wpływ na jego treść naruszenia prawa materialnego, tj. art. 54 k.w., poprzez niewłaściwe jego zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany M. W. nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia.

Stawiając tak opisany zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i uniewinnienie obwinionego od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535§5 k.p.k., co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu.

Zasadniczą kwestią, na której Rzecznik Praw Obywatelskich zbudował uzasadnienie postawionego w sprawie zarzutu kasacyjnego jest dopuszczalność wypełnienia normy blankietowej zawartej w art. 54 k.w. treścią zawartą w przepisie rangi podustawowej – tj. §17 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r.

Zagadnienie to w podobnych sprawach (II KK 64/21, II KK 74/21, czy II KK 97/21 – dotyczyły one zarówno zakazów wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020r. jak i analogicznych zakazów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2020r.) było już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Wyrażone tam poglądy w pełni należy zaakceptować. Z uwagi zaś na szczegółowe uzasadnienia przedstawione we wskazanych wyżej sprawach, w szczególności zaś zawarte tam odesłania do literatury tematu i cytowanych orzeczeń Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, nie ma potrzeby powielania tej argumentacji.

Wskazać natomiast raz jeszcze należy, dla podkreślenia wagi omawianej tematyki, na uchybienia, których dopuścili się sądy wydające zaskarżone orzeczenia (nie mając na względzie następujących aspektów zagadnienia), co skutkowało rażącym naruszeniem prawa w postaci skazania, choć przypisany czyn nie zawierał znamion czynu zabronionego:

1. ustawodawca nie może przekazywać do unormowania w drodze rozporządzenia spraw o istotnym znaczeniu dla urzeczywistnienia wolności oraz praw człowieka i obywatela zagwarantowanych w Konstytucji RP. Wymienione sprawy muszą być regulowane bezpośrednio w ustawach;
2. omawiane rozporządzenie Rady Ministrów nie zawierało w swej treści odesłania do konkretnego przepisu Kodeksu wykroczeń ani nie określało prawnomaterialnych konsekwencji naruszenia zawartych w nim przepisów, co wprost godzi w wymóg określoności prawa w zakresie skonkretyzowania sankcji grożącej osobie naruszającej taką normę;
3. art. 92 ust. 1 Konstytucji RP wyklucza dopuszczalność tworzenia przepisów rozporządzenia wykonawczego wbrew jej merytorycznym rozwiązaniom, co prowadziłoby do tworzenia przepisów noszących znamiona samodzielnej normy prawnej;

4. wprowadzenie powszechnych nakazów i zakazów dotyczących podstawowych praw i wolności obywatelskich może nastąpić tylko w przypadku wprowadzenia jednego z trzech stanów nadzwyczajnych. Zgodnie z art. 228 ust. 1 Konstytucji RP, w sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny: stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej, przy czym biorąc również pod uwagę ust. 3 powoływanego art. 228 Konstytucji RP – zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres, w jakim mogą zostać ograniczone wolności i prawa człowieka i obywatela w czasie poszczególnych stanów nadzwyczajnych – powinna określać ustawa;

5. skoro pomimo zaistnienia przesłanek do wprowadzenia stanu klęski żywiołowej nie zdecydowano się na wprowadzenie tego stanu nadzwyczajnego, to ograniczenia ustanawiane aktami prawnymi regulującymi stan epidemii (a wcześniej stan zagrożenia epidemiologicznego), nie mogą ograniczać podstawowych praw i wolności wynikających z Konstytucji RP.

Analogiczne rozważania należy odnieść do wynikającego z §17 cytowanego rozporządzenia z dnia 10 kwietnia 2020r. Ponadto, zawarty w nim nakaz zachowania przy przemieszczaniu się odległości nie mniejszej niż 2 metry od innej osoby należałoby uznać za przepis porządkowy, określający zasady zachowania się w miejscach publicznych, którego celem była ochrona zdrowia, nie zaś zapewnienie porządku i spokoju publicznego. Także zatem i z tego powodu regulacja ta nie mogła stanowić wypełnienia normy sankcjonowanej art. 54 k.w. związanej z wykroczeniami przeciwko przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych i prowadzić do ukarania obwinionego na podstawie tego przepisu.

Mając na względzie przedstawione powyżej rozważania, a także te, do których niniejsze uzasadnienie odsyła, stwierdzić należy, że kasację wniesioną przez Rzecznika Praw Obywatelskich ocenić należy jako oczywiście zasadną.

Czyn przypisany M. W. nie zawierał znamion czynu zabronionego opisanego w art. 54 k.w., wobec czego zaskarżony wyrok nakazowy należało uchylić, a obwinionego należało uniewinnić od postawionego mu zarzutu.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.